

Vārdu un valodas spēles

Šajā reizē rotaļas, kas veicina gan loģisko domāšanu, gan palīdz attīstīt atmiņu, bagātināt valodu un, protams, nes līdzī arī jautri pavadītu laiku kopā visai ģimenei. Spēles, kas prasa likt lietā izdomu un savas zināšanas, vienlaikus pierādīt sevi, ir saistošas jebkura vecuma ģimenes loceklim.

Aizliegtā skaņa: spēles dalībnieki sasēžas aplī un tas, kurš sāk spēli, dod nākamajam dalībniekam bumbiņu, uzdodot jautājumu, piemēram, “Vai tev patīk dejot?”, uzreiz arī pasakot skaņu, kuru otrs dalībnieks nedrīkst izmantot atbildē. Piemēram, burtu “s”. Atbildēt nedrīkst tikai ar “Jā” vai “Nē”. Atbilde var būt, piemēram, “Jā, labprāt deju!” Kurš vilcinās vai pasaka aizliegto skaņu, dod ķīlu. Tad atbildējis, dalībnieks uzdod pa apli nākamajam dalībniekam jautājumu, nosakot, kuru skaņu nedrīkst izmantot atbildē. Pēcāk notiek ķīlu izpirkšana.

Antonīmu saukšana: dalībnieki viens otram met bumbiņu. Tas, kurš met, sauc vārdu, piemēram, “tievs”. Kurš ņer bumbiņu atbild ar antonīmu jeb pretējās nozīmes vārdu “resns”. Spēle lieliski palīdzēs bērniem apgūt dažādu vārdu nozīmi. Līdzīgi var spēlēt ar sinonīmiem jeb vārdiem ar līdzīgu nozīmi.

Lādēt kuģi: dalībnieki izmanto bumbiņu, kuru, metot cits citam, saka: “*Es lādēju kuģi pilnu ar olām, ogām, olīvām, ozolzīlēm utt.*”. Noteikums: dalībniekiem saukt vārdus, kas sākas ar konkrētu burtu, par kuru sākumā visi vienojas. Atkārtoties nedrīkst, vilcināties arī nevajadzētu. Kad vārdu krājums ir izsīcis jeb kuģis ir pilns, izvēlas nākamo burtu.

Turpināšana: viens dalībnieks uzsāk stāstu vai dzejoli. Pateicis dažus vārdus vai vienu teikumu, nākamais dalībnieks turpina. Un tā, līdz dzejolis vai stāsts ir pabeigts un katrs ir izdomājis savu daļu. To var ierakstīt, piemēram, telefonā, lai pēc tam kopā noklausītos/ noskatītos. Jautri, fantāziju darbinoši, vārdu krājumu papildinoši.

Mīklu minēšana: jautrs pasākums. Jūs variet paši izdomāt mīklas un cits citam pēc kārtas tās uzdot un pārējie min, vai arī atrast mīklas internetā vai grāmatīnās. Mīklu domāšana jau ir vesels proces, kas darbina fantāziju, bet minēšana – rosina iztēli un loģisko domāšanu.

Raksturo vārdu: viens dalībnieks citam uzdod noraksturot vārdu, piemēram “diena”. Otram ir jāmin iespējamie dienas veidi: vasaras diena, gara diena, garlaicīga diena, saulaina diena. Vislabāk ir vienoties par to, cik raksturojošus vārdus ir jāmin (3 vai 5). Kad dalībnieks ir atbildējis, viņš uzdod nākamajam spēles dalībniekam savu vārdu (*šalle: adīta, mīksta, silta*). Un tā – pa apli.

Saderīgie vārdi: izvēlas spēles vadītāju, kurš nosauc kādu priekšmetu. Dalībniekiem ir aši jāpasaka kāds cits lietvārds, kas ir saderīgs ar vadītāja nosaukto vārdu. Piemēram, *debesis – mākoņi, audums – svārki, tēja – ūdens, ūdens – jūra* utt..

Vārdu veidošana: uz mazām lapiņām saraksta dažādus lietvārdus, piemēram, *dziesma, maksa* utt.. Lapiņas pagriež ar tekstu uz galda pusi, lai neredz, kas ir rakstīts. Katrs dalībnieks pēc kārtas ņem vienu lapiņu un lasa savu vārdu (vecāki mazākiem bērniem var palīdzēt) un atvasina dažādus vārdus no pamatvārda: *dziesma – dziedāt, nodziedāt, piedziedājums* utt..

Muzikālā vārdu spēle: uz lapiņas uzraksta visu nošu nosaukumus: *do, re, mi, fa, sol, la, si, do*. Katram dalībniekam ir jāizdomā pa vienam vārdam, kas sevī ietver nots nosaukumu, piemēram, *lasis, sols, reakcija, domino* utt. Nots drīkst atrasties jebkurā vārda daļā: sākumā, vidū vai beigās.